

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w Katowicach del. do Prokuratury Krajowej Krzysztofa Urgacza.

w sprawie **K. B., G. D., P. K., P. N.**

skazanych z art. 56 § 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 10 września 2024 r.,

kasacji wniesionych przez obrońców skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt V Ka 654/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu

z dnia 29 marca 2022 r., sygn. akt II K 1212/21,

1. uchyla zaskarżony wyrok odnośnie do skazanego P. K. w zakresie punktu I podpunkty 4, 5, 6, 7 oraz punktu II w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie co do kary łącznej orzeczonej wobec tego skazanego w punkcie XVI wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 29 marca 2022 r., sygn. II K 1212/21, a także rozstrzygnięcia zawarte w punktach XIII, XIV, XVI, XVII i

XVIII wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 29 marca 2022 r., sygn. II K 1212/21 i postępowanie o czyny zarzucone P. K. w punktach V i VI tego wyroku na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., z uwagi na wcześniejsze prawomocne zakończenie postępowania wobec tego oskarżonego o te same czyny - umarza, a kosztami postępowania w sprawie w tej części obciąża Skarb Państwa;

2. w pozostałym zakresie kasację dotyczącą skazanego P. K., jak również kasacje dotyczące skazanych K. B., G. D. i P. N. oddala jako oczywiście bezzasadne;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego K. B. - adwokat K. M. (Kancelaria Adwokacka w R.) kwotę 2361,60 zł. (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt jeden złotych, 60/100 groszy), w tym 23% VAT, tytułem sporządzenia i wniesienia kasacji oraz obrony przed Sądem Najwyższym w sprawie;

4. kosztami postępowania kasacyjnego w zakresie dotyczącym skazanego P. K. obciąża Skarb Państwa, zarządzając zwrot uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 450 złotych;

5. zwalnia skazanego K. B. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa;

6. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanych G. D. i P. N.

Paweł Kołodziejski Marek Motuk Adam Roch
[PGW]

UZASADNIENIE

Prokurator [...] Wydziału Zamiejscowego Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej w Warszawie oskarżył K.B., R.B., G.D., P.K., Ł.K. i P.N. o popełnienia przestępstw z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k.

P.K. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od lipca do końca sierpnia 2016 roku w Z., działając wbrew przepisom art. 33-35, art. 37, art. 40 i art. 40a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczestniczył w obrocie znacznej ilości środków odurzających w postaci 2 kg marihuany, które jednorazowo nabył od Ł.K. w cenie od 16 zł za 1 gram, celem dalszej odsprzedaży, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk,
2. w okresie od lutego 2015 roku do końca 2015 roku w G. i w okolicach, działając wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym przepisom art. 33-35, art. 37 i art. 40, wziął udział w obrocie znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci łącznie nie mniej niż 43 kg siarczanu amfetaminy które nabył od Ł.K., w ten sposób, iż:
 1. w okresie od lutego do czerwca 2015 roku nabył 1 kg siarczanu amfetaminy, a następnie nie mniej niż 12 kg siarczanu amfetaminy w transakcjach 1-2 razy w miesiącu od 1 do 3 kg siarczanu amfetaminy w cenie po 8 zł za 1 gram,
 2. w okresie od czerwca 2015 roku do końca 2015 roku nabył nie mniej niż 30 kg siarczanu amfetaminy w transakcjach 2-3 razy w miesiącu po 2 i 3 kg siarczanu amfetaminy w cenie po 6 zł za 1 gram, celem dalszej odsprzedaży, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk,
3. w okresie od 18 lipca 2017 roku do końca grudnia 2017 roku w G. działając wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym przepisom art. 33-35, art. 37 i art. 40, wziął udział w obrocie znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci łącznie nie mniej niż 3 kg mefedronu, które nabył od Ł. K., w ten sposób, iż podczas 3 transakcji nabył po 1 kg mefedronu w cenie po 15 zł za gram, celem dalszej odsprzedaży innym nieustalonym

odbiorcom, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

w zw. z art. 65 § 1 kk.

W dniu 29 marca 2022 roku, w sprawie o sygn. akt II K 1212/21, Sąd Rejonowy w Grójcu wydał wyrok, mocą którego w szczególności w odniesieniu do oskarżonego P.K.:

1. w granicach zarzucanego mu czynu w pkt. V uznał za winnego tego, że w lipcu 2016 r., nie później niż do 6 lipca 2016 roku w Z., działając wbrew przepisom art. 33-35, art. 37, art. 40 i art. 40a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczestniczył w obrocie znacznej ilości środków odurzających w postaci 2 kg marihuany, które jednorazowo nabył od Ł.K. w cenie od 16 zł za 1 gram o wartości 32.000 zł, celem dalszej odsprzedaży, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, to jest przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 2050) w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050) w zw. z art. 65 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 kk wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę 100 stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;
2. w granicach zarzucanego mu czynu w pkt. VI uznał za winnego tego, że w okresie od lutego 2015 roku do końca 2015 roku w G. i w okolicach, działając wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym przepisom art. 33-35, art. 37, art. 40 i art. 40a, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczestniczył w obrocie znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci łącznie nie mniej niż 33 kg siarczanu amfetaminy o wartości nie mniejszej niż 208.000 zł, które nabył od Ł.K., w ten sposób, iż :

1. w okresie od lutego do końca maja 2015 roku nabył 1 kg siarczanu amfetaminy, a następnie nabył nie mniej niż 5 kg siarczanu amfetaminy, o wartości nie mniejszej niż 40.000 zł, w transakcjach 1-2 razy w miesiącu od 1 do 3 kg siarczanu amfetaminy w cenie po 8 zł za 1 gram,
2. w okresie od czerwca 2015 roku do końca 2015 roku nabył nie mniej niż 28 kg siarczanu amfetaminy, o wartości nie mniejszej niż 168.000 zł, w transakcjach 2-3 razy w miesiącu po 2 i 3 kg siarczanu amfetaminy w cenie po 6 zł za 1 gram,

celem dalszej odsprzedaży, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, to jest przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k., art. 64 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności oraz karę 200 stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;

3. w granicach zarzucanego mu czynu w pkt. VII uznał za winnego tego, że w okresie od 18 lipca 2017 roku do końca grudnia 2017 roku w G., działając wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym przepisom art. 33-35, art. 37, art. 40 i art. 40a, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uczestniczył w obrocie znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci łącznie 3 kg mefedronu, o wartości nie mniejszej niż 33.000 zł, które nabył od Ł.K., w ten sposób, że podczas 3 transakcji nabył po 1 kg mefedronu w cenie po 11 zł za gram celem dalszej odsprzedaży innym nieustalonym odbiorcom, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, to jest przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k., art. 64 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia

29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz karę 100 stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;

4. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. orzeczone kary pozbawienia wolności i kary grzywny połączył i wymierzył łączną karę 5 lat pozbawienia wolności i łączną karę 300 stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;
5. na podstawie art. 45 § 1 k.k. za czyn zarzucany w pkt. V orzekł przepadek równowartości korzyści majątkowej za popełnione przestępstwo w kwocie 32.000 złotych;
6. na podstawie art. 45 § 1 k.k. za czyn zarzucany w pkt. VI orzekł przepadek równowartości korzyści majątkowej za popełnione przestępstwo w kwocie 208.000 złotych;
7. na podstawie art. 45 § 1 k.k. za czyn zarzucany w pkt. VII orzekł przepadek równowartości korzyści majątkowej za popełnione przestępstwo w kwocie 33.000 złotych.

Nadto orzekł o zaliczeniu rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet orzeczonej kary oraz zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

W złożonej od tego wyroku apelacji, obrońca oskarżonego P. K. zarzuciła:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. poprzez wydanie przez sąd I instancji wyroku skazującego wobec oskarżonego co do czynów oznaczonych w akcie oskarżenia punktami VI, VII, pomimo że oskarżony został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt II K 322/17 w pkt. I i II wskazanego wyroku za czyny tożsame, a zachowania wymienione w powyższych punktach mieszczą się w ramach czasowych jednego czynu ciągłego tej samej osoby, a postępowanie w tej sprawie zostało prawomocnie zakończone wobec oskarżonego, w konsekwencji czego zaistniało uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.;
2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

1. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. z zw. z art. 4 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i wydanie orzeczenia
z pominięciem całokształtu okoliczności ujawnionych w sprawie, tj. wyłącznie w oparciu o zeznania i czynności wykonywane z udziałem świadka Ł.K., a w konsekwencji uwzględnienie przez sąd I Instancji okoliczności z naruszeniem zasady obiektywizmu, tj. przemawiających wyłącznie na niekorzyść oskarżonego, w tym w przedmiocie nieuznania przez sąd I Instancji czynów przypisanych oskarżonemu w niniejszym postępowaniu pkt. XIII i XIV ww. orzeczenia jako czynów tożsamyh z czynami, za które oskarżony został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. akt II K 322/17 pkt. I i II wskazanego wyroku,
2. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. z zw. z art. 4 k.p.k. i w zw. z art. 424 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego:
 1. w postaci zeznań świadka Ł. K. którego zeznania budzą co najmniej poważne wątpliwości, który to świadek we wcześniejszym postępowaniu wskazywał na inne ilości środków odurzających i który posiada interes by zeznawać w określony sposób, a jego celem jest uzyskanie dla siebie jak najkorzystniejszego wyroku,
 2. oparcie orzeczenia wyłącznie na relacji osoby „pomawiającej” jaką w przedmiotowym postępowaniu jest Ł.K., mającej dla siebie określony cel, którym jest uzyskanie dla siebie najkorzystniejszego wyroku,
w sytuacji, gdy z zebranego materiału dowodowego nie wynika w obrocie jakiej ilości i jakiej jakości środków odurzających brał udział oskarżony czy sprzedawał środki odurzające hurtowo, czy był dilerem, ani kto był odbiorcą środków odurzających.
3. art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 170 § 1a k.p.k. przez uznanie, że wniosek dowodowy obrońcy P.K. złożony na rozprawie w dniu 29 marca 2022 r. zmierzał wyłącznie do przedłużenia przedmiotowego postępowania, podczas gdy okoliczność, która miała być udowodniona, miała istotne znaczenie dla ustalenia czy został popełniony czyn zabroniony oraz czy ewentualnie został popełniony w warunkach, o których mowa w art. 64 lub

art. 65 k.k., w konsekwencji czego w świetle art. 170 § 1a k.p.k. wnioski dowodowe nie mógł zostać oddalone.

W konsekwencji powyższych zarzutów, zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę i mających wpływ na treść wyroku, wyrażający się w błędnym ustaleniu, iż wyczerpane zostały wszystkie znamiona czynu stypizowanego w art. 56 ust. 3 u.p.n. w zw. z art. 65 § 1 k.k., a mianowicie błędne uznanie oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów z art. 56 ust. 3 u.p.n. w zw. z art. 65 § 1 k.k., uznając, iż oskarżony uczestniczył w obrocie znacznej ilości środków odurzających, pomimo że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż nie została ustalona ilość, ani jakość środków odurzających.

Wskazując na powyższe, co do czynów oznaczonych w akcie oskarżenia punktami VI i VII wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania, ewentualnie co do czynów oznaczonych w akcie oskarżenia punktami VI, VII, VIII o uniewinnienie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 29 grudnia 2022 roku, sygn. V Ka 654/22 w odniesieniu do oskarżonego P. K. przyjął, że:

1. skazanie w pkt. XIII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku nastąpiło w granicach czynu zarzuconego mu w pkt. VI aktu oskarżenia oraz ustalił, że ilość marihuany objęta obrotem w tym przypisanym czynie nie była większa niż 1.556 gramów i wartości 24.896 zł,
2. orzeczonego przepadek korzyści majątkowej w pkt. XVII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku dotyczy skazania P.K. za przestępstwo przypisane w pkt. XIII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, a wartość przepadku ograniczył do kwoty 24.896 zł złotych,
3. skazanie w pkt. XIV części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku nastąpiło w granicach czynu zarzuconego oskarżonemu w pkt. VII aktu oskarżenia,
4. orzeczonego przepadek korzyści majątkowej w pkt. XVIII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku dotyczy skazania P.K. za przestępstwo przypisane mu w pkt. XIV części dyspozytywnej wyroku,

5. skazanie w pkt. XV części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku nastąpiło w granicach czynu zarzuconego w pkt. VIII aktu oskarżenia,
6. orzeczony przepadek korzyści majątkowej w pkt. XIX części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku dotyczy skazania P.K. za przestępstwo przypisane w pkt. XV części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku.

Nadto zasądził od oskarżonego koszty sądowe za postępowanie odwoławcze.

Kasację od prawomocnego wyroku na korzyść m. in. P. K. wniosła jego obrońca, zarzucając:

1. obrazę art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. i w konsekwencji niedostrzeżenie zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej polegającej na utrzymaniu w mocy – w niezmienionej części wyroku – wyroku SR w Grójcu z dnia 29 marca 2022 r. (sygn. II K 1212/21), mimo że co do tego samego czynu skazano oskarżonego mocą wyroku SR w Grójcu z dnia 15 grudnia 2017 r. (sygn. II K 322/17);
2. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 453 § 3 k.p.k. polegający na niedostatecznym rozważeniu zarzutu obrazu oceny materiału dowodowego, co przejawiało się w dowolnym, a nie swobodnym, sprzecznym ze wskazaniami wiedzy i prawidłowego rozumowania założeniu sądu *ad quem*, że P. K. jako osoba uczestnicząca w obrocie dużych ilości środków odurzających odróżniał fakt nabywania mefedronu od soli 4CMC i 4CEC, gdy z utrwalonej linii orzeczniczej wynika, iż okoliczności te należy ustalać w oparciu o wiedzę specjalistyczną.

Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i zmienionego nim wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu w zakresie objętym tożsamością czynu i umorzenie postępowania, ewentualnie, na skutek nieuwzględnienia powyższego, o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi II instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, a stanowisko to prokurator uczestniczący w rozprawie kasacyjnej podtrzymał.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się zasadna w zakresie sformułowanych w niej zarzutów zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w postaci powagi rzeczy osądzonej, w odniesieniu do dwóch czynów przypisanych P.K..

Stan rzeczy osądzonej (*res iudicata*) należy do przesłanek formalnych (ściśle procesowych) warunkujących postępowanie – i jest przesłanką negatywną jego wszczęcia lub kontynuowania. W myśl art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., postępowania nie wszczyna się, a wszczęte umarza, gdy postępowanie co do tego samego czynu zostało prawomocnie zakończone lub wcześniej wszczęte toczy się. Podstawowymi kryteriami dla zaistnienia tej przesłanki procesowej są więc tożsamość sprawcy i tożsamość czynu, gdyż nie wolno orzekać dwa razy „co do tego samego czynu” tego samego oskarżonego. Ma to na celu zapewnienie stabilności prawa i orzeczeń organów procesowych w postępowaniu karnym, a także służy realizacji zasady *ne bis in idem*, stanowiącej gwarancję, że nikt nie będzie pociągany więcej niż raz do odpowiedzialności karnej za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary (zob. wyrok SN z dnia 12 lutego 2014 r., V KK 407/13, Lex nr 1439399; postanowienie SN z dnia 6 listopada 2014 r., III KK 169/14, Lex nr 1565774). Przyjmuje się, że przez ten sam czyn rozumieć należy to samo zdarzenie faktyczne, które było już uprzednio przedmiotem osądu, bez względu na jego kwalifikację prawną czy różnice w opisie czynu, jeżeli tylko konkretne okoliczności ustalone w obu postępowaniach odnośnie do identyczności przedmiotu czynu zabronionego, przedmiotu czynności wykonawczej, a także posiłkowo miejsca, czasu i okoliczności jego popełnienia, wskazują na tożsamość czynu, przy czym już np. różnice w opisie sposobu działania sprawcy nie mają tu decydującego charakteru (wyroki SN z dni: 18 września 2007 r., II KK 196/07, OSNwSK 2007/1, poz. 1997; 18 lutego 2009 r., V KK 4/09, LEX nr 486533).

Przypomnieć zatem należy, iż zapadłym wcześniej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 15 grudnia 2017 roku, sygn. II K 322/17, P.K. został skazany za to, że:

3. w okresie od bliżej nieustalonej daty, jednak nie wcześniej niż od połowy grudnia 2014 roku do dnia 6 lipca 2016 roku w G. i W., działając w krótkich odstępach

czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadził do obrotu znaczne ilości środków odurzających w postaci marihuany oraz substancje psychotropowe w postaci amfetaminy i mefedronu

w bliżej nieustalonej ilości, lecz nie mniejszej niż 354,30 gram marihuany oraz 211,58 gram amfetaminy, a także 71,57 gram mefedronu, za łączną kwotę nie mniejszą niż 17.000 złotych, to jest przestępstwo z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

4. w dniu 6 lipca 2016 roku w W. posiadał znaczną ilość środka odurzającego w postaci konopi indyjskich innych niż włókniste w ilości 89,44 gram, to jest przestępstwo z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

W ramach analizowanego aktualnie postępowania, wyrokiem sądu I instancji P..K. został skazany za to, że w lipcu 2016 r., nie później niż do 6 lipca 2016 roku w Z., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uczestniczył w obrocie znacznej ilości środków odurzających w postaci 2 kg marihuany, które jednorazowo nabył od Ł.K. w cenie od 16 zł za 1 gram o wartości 32.000 zł, celem dalszej odsprzedaży. Sąd odwoławczy zmodyfikował opis tego czynu uznając, że ilość marihuany nie była większa niż 1.556 gramów i wartości 24.896 zł. Zdaniem sądu I instancji, uczestniczenie w obrocie 2 kg marihuany w innym miejscu i czasie było innym czynem niż posiadanie w dniu 7 lipca 2016 roku w W. marihuany w ilości 89,44 grama (za co został on skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 15 grudnia 2017 roku, sygn. II K 322/17. Sąd uznał, że zachowania te stanowią dwa odrębne przestępstwa, gdyż w żadnym zakresie nie pokrywa się ilość będących ich przedmiotem środków odurzających (k. 36 uzasadnienia wyroku).

Sąd rejonowy skazał go również za to, że w okresie od lutego 2015 roku do końca 2015 roku w G. i w okolicach, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczestniczył w obrocie znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci łącznie nie mniej niż 33 kg siarczanu amfetaminy o wartości nie mniejszej niż 208.000 zł, które nabył od Ł.K. celem dalszej odsprzedaży, w ten sposób, iż:

1. w okresie od lutego do końca maja 2015 roku nabył 1 kg siarczanu amfetaminy, a następnie nie mniej niż 5 kg siarczanu amfetaminy, o wartości nie mniejszej niż 40.000 zł, w transakcjach 1-2 razy w miesiącu od 1 do 3 kg siarczanu amfetaminy w cenie po 8 zł za 1 gram,
2. w okresie od czerwca 2015 roku do końca 2015 roku nabył nie mniej niż 28 kg siarczanu amfetaminy, o wartości nie mniejszej niż 168.000 zł, w transakcjach 2-3 razy w miesiącu po 2 i 3 kg siarczanu amfetaminy w cenie po 6 zł za 1 gram.

W części motywacyjnej sąd I instancji wskazał, że przypisany oskarżonemu w sprawie o sygn. II K 322/17 czyn polegał na wprowadzeniu do obrotu w okresie od grudnia 2014 roku do 6 lipca 2016 roku 211,58 gram amfetaminy. Sąd *a quo* podkreślił, iż w rozpoznawanej sprawie przypisał oskarżonemu uczestnictwo w obrocie amfetaminy, zaś w sprawie o sygn. II K 322/17 skazano go prawomocnie za przestępstwo wprowadzenia tego środka do obrotu. Przypisanie P.K. innych ilości marihuany i amfetaminy doprowadziło sąd do wniosku, iż przedmiotem obu przestępstw nie była ta sama partia narkotyków, co z kolei stanowiło podstawę braku przyjęcia podstaw co do istnienia tożsamości czynów w obu sprawach.

Na rozprawie odwoławczej P.K. złożył przy tym wyjaśnienia (k. 3352 akt sprawy), w których przyznał, że nabywał od Ł.K. amfetaminę i marihuanę – ale jedynie tę, za którą został już skazany w sprawie o sygn. II K 322/17 w Grójcu. Sąd okręgowy uznał te wyjaśnienia za wiarygodne w zakresie przyznającym znajomość z Ł.K. i nabywanie od niego substancji psychotropowych i odurzających. Dostrzegł, że z zeznań Ł.K. wynika, iż na początku lipca (do 6 lipca) 2016 roku na terenie Z. sprzedał P.K. 2 kg marihuany zapakowanej w plastikowe pudełko. P.K. został zatrzymany w dniu 6 lipca 2016 roku i postawiono mu zarzut wprowadzania do obrotu marihuany i posiadania jej, za co został skazany w sprawie o sygn. II K 322/17. W konsekwencji sąd *ad quem* przyjął, że nabyta celem sprzedaży marihuana w rozpoznawanej sprawie, w ilości 2 kg, była tą samą substancją, którą zabezpieczono u niego i za którą został skazany. W związku z tym zmienił opis czynu przypisanego temu oskarżonemu w pkt. XIII poprzez odjęcie ilości marihuany wprowadzonej do obrotu w ilości 354,30 gram oraz posiadanej w ilości 89,44 gram – które to zachowania przypisano mu w wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu o sygn. II K 322/17 – od 2 kg marihuany wskazanej w zarzuconym mu aktualnie czynie.

Z ustaleń poczynionych przez sąd okręgowy w zaskarżonym kasacją wyroku wynika więc, iż przyjął on, że P. K. nabył 2 kg marihuany w związku z udziałem w obrocie nią, ale uznał że fakt zabezpieczenia części tego środka odurzającego i skazanie za jego posiadanie oraz skazanie za wprowadzenie do obrotu innej części pochodzącej z tej samej transakcji kupna umożliwia jego skazanie za ilość udział w obrocie marihuaną nieobjętą wcześniej prawomocnym wyrokiem.

Odnosnie natomiast do amfetaminy, sąd II instancji uznał, że P.K. został w rozpoznawanej sprawie skazany za udział w obrocie przez nabywanie jej w 2015 roku, a więc twierdzenia o tożsamości tego środka psychotropowego w czynie zaistniałym w 2016 roku, za który został on skazany w 2017 roku są wykluczone. Sąd *ad quem* wskazał, że nie ma żadnej zbieżności czasowej z konkretną transakcją nabycia amfetaminy objętą analizowanym wyrokiem sądu I instancji. Powyższe doprowadziło sąd okręgowy do wniosku o braku podstaw do ingerencji w opis przestępstwa przypisanego oskarżonemu w pkt. XIV części dyspozytywnej wyroku.

Podkreślić należy, że P.K. przestępstwa udziału w obrocie znacznych ilości amfetaminą, przypisanego mu w sprawie o sygn. II K 322/17, miał się dopuścić z zamiarem z góry powziętym. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 12 k.k. (obecnie art. 12 § 1 k.k.), dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru uznaje się za „jeden czyn zabroniony”. Innymi słowy, ustawodawca przesądził, że przy spełnieniu pewnych warunków wiele zachowań stanowi jednorazowe wypełnienie znamion jakiegoś typu czynu zabronionego. Zastosowanie go uzależnione jest z jednej strony od przesłanki podmiotowej (subiektywnej) w postaci „z góry przyjętego zamiaru”, z drugiej – od przesłanek przedmiotowych, takich jak „krótkie odstępy czasu” czy tożsamość pokrzywdzonego, jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste. Brzmienie art. 12 k.k. przesądza o tym, że czyn ciągły charakteryzuje się jednym zamiarem (tym samym, a nie takim samym), obejmującym wszystkie elementy składowe (wyrok SN z dnia 26 marca 1999 r., IV KKN 28/99, LEX nr 37938).

Tymczasem żaden z sądów powszechnych orzekających w tej sprawie nie poczynił jakichkolwiek stanowczych ustaleń w przedmiocie tożsamości zamiaru skazanego, koncentrując swoją uwagę na czasie (częściowo zresztą w sposób

oczywiście błędny) handlu i ilościach poddanych temu procederowi narkotyków. To zaniechanie w największym stopniu obciąża sąd odwoławczy, którego obowiązkiem było rzetelne odniesienie się do apelacji obrońcy, wskazującego na zaistnienie obrazy art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

W efekcie stanowiło to podstawę częściowego uwzględnienia kasacji obrońcy, w zakresie handlu marihuaną i siarczanem amfetaminy, gdyż **uprzednie skazanie sprawcy za fragment czynu z zastosowaniem art. 12 k.k. wywołuje skutek powagi rzeczy osądzonej w odniesieniu do pozostałych zachowań objętych tym zamiarem, nawet sądowi nieznanych, a co za tym idzie w postępowaniu nieujawnionych**. Dzieje się tak przy tym niezależnie od tego, jak ma się społeczna szkodliwość nowo ujawnionych fragmentów czynu ciągłego do społecznej szkodliwości zachowań uprzednio w ramach tego czynu osądzonych (uchwała SN z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, nr 1-2, poz. 2; wyrok SN z dnia 22 stycznia 2014 r., III KK 440/13, LEX nr 1425050; wyrok SN z dnia 9 listopada 2017 r., V KK 327/17, LEX nr 2401104; postanowienie SN z dnia 4 października 2018 r., II KK 43/18, LEX nr 2572096; postanowienie SN z dnia 5 listopada 2019 r., III KK 405/18, OSNKW 2020, nr 5, poz. 16; wyrok SN z dnia 27 lipca 2021 r., IV KK 122/21, LEX nr 3305213).

Czas przy tym popełnienia czynu ciągłego to okres obejmujący powtarzające się zachowania, od pierwszego do zakończenia ostatniego z nich. Inaczej mówiąc, prawomocne skazanie za przestępstwo popełnione czynem ciągłym stwarza stan materialnej prawomocności w stosunku do okresu objętego skazaniem, także w odniesieniu do jednostkowych zachowań, które nie zostały objęte opisem czynu przypisanego, zatem rodzi powagę rzeczy osądzonej, co wyklucza przypisanie skazanemu kolejnych, takich samych zachowań z okresu opisanego w prawomocnym wyroku (wyrok SN z dnia 2 lipca 2015 r., V KK 45/15, LEX nr 1755925). Konstrukcja przestępstwa ciągłego oznacza bowiem konieczność uznawania za jeden czyn zabroniony wszystkich zachowań wchodzących obiektywnie w jego skład, a nie tylko tych, które zostaną ustalone przez oskarżyciela i określone w sporządzonym przez niego akcie oskarżenia. Przedmiotem rozpoznania sprawy przez sąd jest zarzucany oskarżonemu czyn zabroniony (P. Wójcik, Glosa do uchwały SN z dnia 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07, Prok. i Pr. 2009, nr 11-12, s.

160-167). Prawomocne skazanie za przestępstwo popełnione czynem ciągłym stwarza stan materialnej prawomocności w stosunku do okresu objętego skazaniem, także w odniesieniu do jednostkowych zachowań, które nie zostały objęte opisem czynu przypisanego, przy założeniu oczywiście tożsamości czynu (wyrok SA w Krakowie z dnia 16 września 2020 r., II AKa 46/20, LEX nr 3245517). Zaznaczyć też należy, iż rozpoznając kasację Sąd Najwyższy ma niewątpliwie prawo samodzielnego ustalenia czy spełnione zostały przesłanki ciągłości lub wieloczynowości, mając na względzie opis czynu, będący przedmiotem wcześniejszego postępowania i dokonania niezbędnych ustaleń faktycznych w zakresie znamion warunkujących ich przyjęcie (wyrok SN z dnia 9 stycznia 2020 r., III KK 640/18, LEX nr 3017811).

Odnosząc się zatem w pierwszej kolejności do czynu związanego z obrotem marihuaną, stwierdzić należy, iż trafnie dostrzegł sąd odwoławczy okoliczność, że jej zakup przez P. K. od Ł. K. celem dalszej odsprzedaży był jednorazowy. Nie wywołała jednak ta okoliczność dalszej refleksji, a mianowicie, że działanie to musiało być objęte przez skazanego jednym i tym samym zamiarem. Niemożliwe byłoby wszak przyjęcie założenia, że jeden zakup, celem dokonania z góry założonej dalszej odsprzedaży, mógłby być realizowany w oparciu o więcej niż jeden zamiar. Ten zamiar zaś objęty już został prawomocnie przypisanym temu skazanemu przez Sąd Rejonowy w Grójcu w sprawie o sygn. II K 322/17 przestępstwem. Co prawda w opisie czynu wskazano, iż P.K. dopuścił się wprowadzenia do obrotu marihuany, nie ulega jednak wątpliwości iż chodzi o to samo zachowanie skazanego, dotyczące tych samych środków odurzających, zaistniałe w ramach czasowych objętych wcześniejszym skazaniem, z tym samym zamiarem, powstałym najpóźniej w momencie dokonywania zakupu dwóch kilogramów marihuany.

Kwestia tożsamości obu czynów dotyczących marihuany nie może zatem budzić wątpliwości. Przekonuje o tym opis inkryminowanych zachowań przypisanych P. K. oboma wyrokami. Wobec wcześniejszej prawomocności wydanego w sprawie o sygn. II K 322/17 wyroku, sąd nie mógł prowadzić wobec tego samego oskarżonego kolejnego postępowania o to samo i zakończyć go wyrokiem skazującym, obecnie zaskarżonym rozpoznawaną kasacją. Skazanie za czyn, który był już wcześniej przedmiotem zakończonego prawomocnie postępowania, stanowi

naruszenie przepisu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., a uchybienie to skutkuje zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Analogiczna co do konsekwencji sytuacja zaistniała odnośnie do skazania P.K. za przestępstwo dotyczące handlu amfetaminą (siarczanem amfetaminy). Przypisany temu oskarżonemu w sprawie o sygn. II K 322/17 czyn polegał na działaniu podjętym ze z góry powziętym zamiarem, a polegającym na wprowadzeniu do obrotu w okresie od grudnia 2014 roku do 6 lipca 2016 roku 211,58 gram amfetaminy. W tym kontekście w istocie niezrozumiałe są twierdzenia sądu odwoławczego zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, gdzie przyjęto, że twierdzenia o tożsamości tego środka psychotropowego w czynie zaistniałym w 2016 roku, za który został on skazany w 2017 roku są wykluczone (str. 13 uzasadnienia sądu okręgowego). Przypomnieć bowiem należy, iż czyn przypisany skazanemu w wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu o sygn. II K 322/17 miał miejsce nie w 2016 roku, a w okresie od grudnia 2014 roku do 6 lipca 2016 roku. Co za tym idzie, całość zachowania P.K. objęta postępowaniem sądu o sygn. II K 1212/21, która zaistniała w okresie od lutego 2015 roku do końca 2015 roku, zawierała się w czynie już prawomocnie osądzonym. Niewątpliwie więc także i w tym zakresie przestępcza działalność tego skazanego w ramach czynu ciągłego obejmującego handel znaczną ilością środków psychotropowych w postaci amfetaminy został już prawomocnie osądzony, co uniemożliwia prowadzenie nowych postępowań w tym zakresie czasowym, co do tych środków i w ramach tego samego zamiaru.

Stwierdzenie powyższych okoliczności w postępowaniu kasacyjnym powoduje z mocy art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. konieczność uchylenia prawomocnych wyroków tak sądu okręgowego w zaskarżonej części, jak i sądu rejonowego, obejmujących omawiane zachowanie P.K.. Jednocześnie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. obliguje w takiej sytuacji umorzenia postępowania przeciwko oskarżonemu, co też Sąd Najwyższy uczynił. Powyższe nakazało także w konsekwencji uchylenie rozstrzygnięć o przepadku korzyści majątkowych uzyskanych z popełnienia przypisanych uprzednio przestępstw.

Kosztami postępowania w części dotyczącej P.K. Sąd Najwyższy obciążył po myśli art. 632 pkt 2 k.p.k. Skarb Państwa.

W pozostałym zakresie kasacje, tak dotyczące P.K., jak i dalszych skazanych, zostały na rozprawie oddalone jako oczywiście bezzasadne, co zwolniło Sąd Najwyższy z obowiązku pisemnego uzasadniania tej decyzji.

Paweł Kołodziejcki Marek Motuk Adam Roch

WB

r.g..